

— Ἐκατομμυριοῦχο, μιλιονίστα θὰ πάρη τὸ Λευθεροῦδί μας.

— Μὰ καὶ σὺ νὰ βάλῃς γνῶσι... γιατί... .

— Τὸν Ἀγασίλαο δὲν τὸν θέλετε;

— Ὅχι σοῦ εἶπα.

— Χαίρετε ἤλλα νὰ σοῦ φέρω τὸ γράμμα τοῦ Ἀγασιλάου καὶ ὄχι νὰ ἀκούσω συμβουλᾶς.

Ἄξιοπρεπῆς καὶ ὠραιότατη ἐντὸς τῆς ἀπλῆς μελαίνης στολῆς της, ἀπῆλθε.

— Ὡρα σου καλῆ, νυχτοκόρακα, εἶπεν ἡ μεγαλειτέρα ἀδελφὴ τῆς κ. Χαριτωμένου, ἡ ὁποία ἐφημίζετο ὅτι ἐπετύγχανεν εἰς τὰς συγκρίσεις.

Ἦλαι ἐκάγχασαν.

[Ἐπεται τὸ τέλος] ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΙ ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα ἐκ τοῦ ἐδάφους προήχθησαν εἰς φῶς καὶ ἔτι κρύπτονται ἐν αὐτῷ οἱ πολυτιμότεροι τῶν ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν, ἀλλ' ἀπ' ἐτέρου καὶ εἰς τὰς μεγίστας τῶν καταστροφῶν εἶνε ἐκτεθειμένοι, ἀρχῆθεν τὸ πρῶτιστον καθῆκον τῶν ἀρχαιολογούντων θεωρήθη ἡ διάσωσης τῶν ἤδη γνωστῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, ἡ ἀναζήτησις τῶν ἐν τῇ γῆ κεκρυμμένων, ἡ περισυλλογὴ τῶν ἐκ τύχης ἀνευρισκομένων καὶ ἡ οἰαδήποτε γνωστοποίησις αὐτῶν εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον. Ἡ ἀσχολία αὕτη κατηνάλωσε μέχρι τοῦδε τὰς δυνάμεις τῶν συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τυχόντων ἀρχαιολόγων, ἀπερρόφησε πᾶσαν φροντίδα τῶν φιλοτέχνων καὶ κατέστησε πολυτίμους τὰς ὑπηρεσίας παντὸς τοῦ καθ' οἰονδήποτε τρόπον εἰς διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων συντελοῦντος, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ μόρφωσις αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀρχαιολόγοις ἐννοεῖται κοινῶς παρ' ἡμῖν ὁ ἀναζητῶν, ἀνευρίσκων καὶ δημοσιεύων ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, ἐπιγραφὰς καὶ οἰαδήποτε ἄλλα λείψανα τῆς σεπτῆς ἀρχαιότητος ἀδιακρίτως, εἰς πλείστους δὲ μέχρι τοῦδε τῶν ἀπλῶς τὰ ἀρχαῖα διασωζόντων καὶ ὁπωσδήποτε γνωστὰ καθιστώντων αὐτὰ ἡ ἐπιστήμη ἀπένειμε καὶ ἀπονέμει τὸν δίκαιον ἔπαινον.

Ἰπὸ τοιαύτας περιστάσεις πραγματεία, ἡ ὁποία ἡ ἀρτίως ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφίδα ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας κ. Θεμιστοκλέους Σοφοῦλης εἶνε ἀξία ἰδιαιτέρως προσοχῆς. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὑπηρεσίας, οἷα αἱ ἀνωτέρω καταλεχθεῖσαι, ἀλλ' οὐδεὶς πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι αὗται, ὅσον δήποτε πολυτιμοὶ καὶ ἂν εἶνε, δὲν εἶνε ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης, οὐδ' εἶνε ὁ βόσος νὰ παύσῃ ὑπάρχουσα ἡ Ἀρχαιολογία, ὅταν ποτὲ δὲν ὑπάρχωσι πλέον ἀρχαιοτήτες πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ δημοσίευσιν. Ὡς ἔργον αὐτοῦ προσέθετο ὁ κ. Σοφοῦλης ὄχι τὸσον τὸν

πολλαπλασιασμὸν τοῦ ἀποταμιεύματος τῶν ἀρχαιολογικῶν μουσείων, ὅσον τὴν χρησιμοποίησιν τῶν γνωστῶν ἀρχαιοτήτων πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἐπιστημονικῆς περὶ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης θεωρίας, ὅπερ δὲν δύναται νὰ δρέψῃ ἐπαίνους ἀπλῶς διότι ἀντιπροσωπεύει πῶσόν τι εὐσυνειδήτου ἐργασίας.

Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα διὰ τῶν τοιούτων μελετῶν εὐκόλως δύναται τις καὶ νὰ βλάψῃ τὴν ἰδίαν φήμην, ἐὰν αὗται δὲν συνεισφέρωσιν εἰς τὴν ἐπιστήμην ὀρθόν τι διδάγμα ἢ τοῦλάχιστον δὲν ὀδηγήσωσι πρὸς τὸ ὀρθὸν εἴτε ἀποκαλύπτουσαι τὰ τρωτὰ μέρη τῶν κρατούσων γνησῶν εἴτε διὰ τῶν ἰδίων ἀτελειῶν παρέχουσαι ἀφορμὴν εἰς ἔλεγχον, νέα στοιχεία πρὸς ἀνδρῶσιν τῆς ὀρθῆς θεωρίας πορίζοντα.

Τοὺς κινδύνους τῶν τοιούτων μελετῶν δὲν ἀγνοεῖ ὁ κ. Σοφοῦλης ἀλλ' ἀπλῆ ἀνάγνωσις οἰασδήποτε ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθεισῶν μελετῶν αὐτοῦ ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ ὅτι δύναται νὰ μὴ φοβῆται τοὺς κινδύνους τούτους, διότι καὶ πλανώμενος οὐδέποτε ἀποδεικνύεται ματαιοπονῶν. Νέον τεκμήριον τούτου παρέχει ἡ μνημονευθεῖσα μονογραφία περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει κορῶν, ἥτοι τῶν πολλῶν γυναικείων ἀγαλμάτων τῆς πρὸ τῶν Μηδικῶν καλλιτεχνικῆς περιόδου, ἃτινα προήγαγεν εἰς φῶς ἡ εὐτυχῆς τοῦ ἔτους 1885 καὶ τῶν ἐφεξῆς ἀνασκαφῆ. Διὰ τοὺς φιλαρχαίους καὶ φιλοτέχνους ἤρκεσεν ἡ παρὰ τὸ ἀτελὲς τῆς τεχνικῆς κατασκευῆς ἀνέφραστον ἠδονὴν παρέχουσα θέα αὐτῶν, ἵνα χαιρετίσωσι μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸ εὐτυχὲς γεγονός τῶν ἀρχαιολόγων ὅμως ἔργον εἶνε ὁ καθορισμὸς τῆς θέσεως, ἣν τὰ ἀγάλματα ταῦτα ἐν συνόλῳ καὶ ἕκαστον αὐτῶν κατ' ἰδίαν κατέχουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τέχνης. Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων δὲν ἐξετάζει μόνον τὸ σύνολον τῆς καλλιτεχνικῆς μορφῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ καλλιτεχνικὸν ἰδεῶδες, ὅπερ προσπαθεῖ νὰ παραστήσῃ, οὐδὲ ζητεῖ νὰ βαθμολογήσῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων κατ' ἀναλογία πρὸς τέλειον τινα κλασικὸν καλλιτεχνικὸν τύπον, ἀλλὰ παρακολουθοῦσα πάσας τὰς φάσεις τοῦ γιγαντιαίου μεταξὺ καλλιτεχνικοῦ αἰσθηματος καὶ εἰκαστικῆς ὕλης ἀγῶνος, ζητεῖ νὰ ἀνεύρῃ ἐν τοῖς καλλιτεχνήμασιν ἐν πρὸς ἐν τὰ τρόπαια τῆς ἀνδραγαθίας ἐκάστου καλλιτέχνου ἢ καλλιτεχνικῆς σχολῆς. Ὁ καλλιτεχνικὸς τύπος δὲν ἀναπτύσσεται ὀλόκληρος ἐν συνόλῳ, ἀλλ' ἐκάστη γραμμὴ αὐτοῦ εἶνε καλλιτεχνικῆς τινας εὐφυίας κατέκτησις, καὶ ἵνα γνωσθῇ καὶ τοῦ καλλιτεχνήματος ἡ ἀξία καὶ τοῦ καλλιτεχνήσαντος ἡ δεξιότης, εἶνε ἀνάγκη λεπτομεροῦς ἀναλύσεως τῶν συνιστῶντων τὴν καλλιτεχνικὴν παράστασιν στοιχείων, δι' ἧς ἀνεύρισκεται τί τὸ ἐκ παραδόσεως παρελιγημένον, τί τὸ εἰς τὴν φύσιν τῆς ὕλης ἢ τὴν χειρωνακτικὴν δεξιότητα τῆς καταργηθείσης αὐτῆς ὀφειλόμενον, τί παρήγαγεν ἡ καλλιτεχνικὴ εὐφυία καὶ τί ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκτελέσεως.

Ἡ τοιαύτη ἀνάγκη τοῦ τύπου τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει κορῶν δὲν εἶνε τι εὐκόλον πρᾶγμα, διότι οὔτε τὸν αὐτὸν τύπον φέρουσι πᾶσαι, οὔτε αἱ παρατηρούμεναι διαφοραὶ δύναται νὰ ἐξηγηθῶσι χρονολογικῶς ὡς ὁμοίως πολλὰκις ἀπαντῶσαι καὶ ἐν ἀτελείᾳ ἔργοις καὶ ἐν τελειότεροις προσέτι δὲ καὶ ἐκ τῶν παρατηρουμένων διαφορῶν δυσχερῶς δύναται τις νὰ

¹ Τὰ ἐν Ἀκροπόλει ἀγάλματα Κορῶν ἀρχαίης τέχνης, ἔγραψε Θεμιστοκλῆς Σοφοῦλης. Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον Ὁ Παλαμῆδης 1892.

διακρίνη τὰς χαρακτηριστικὰς τῆς ἐργασίας τοῦ καλλιτεχνήματος.

Δύο κυρίως τρόποι ἐργασίας παρετηρήθησαν μέχρι τοῦδε ἐν ταῖς κόραις τῆς Ἀκροπόλεως, ὁ μὲν τυπικώτερος καὶ αὐστηρότερος, ἢ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Σοφοῦλη ἂ κ α δ ἦ μ α ἰ κ ὅ ς, ὁ δὲ μάλλον ἀνειμένος καὶ οἰκειότερος πρὸς τὴν φυσικὴν ἀλήθειαν, ὅστις ἐθεωρεῖτο μέχρι τοῦδε ὡς ἔχει γνήσιον τῆς Ἀττικῆς προῖον, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ἐργαστηρίων τῆς Χίου καὶ Σάμου εἰσηγμένος. Ὁ κ. Σοφοῦλης καὶ ὡς χαρακτηριστικὰ ἑκατέρου τῶν τρόπων τούτων ἀνευρίσκει ἐτέρας ιδιότητας, ἢ τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων παραδεγεγμένας, καὶ ἀμφοτέρους θεωρεῖ ὡς αὐτόχθονας ἀνευρίσκων τὴν ἀρχὴν ἀμφοτέρων ἐν τοῖς παναρχαίοις ἀττικοῖς γλυπτικοῖς μνημείοις, ὧν ἡ τέχνη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔξωθεν εἰσηγμένη.

Τίνα τελικὴν γνώμην θὰ ἐκφέρῃ περὶ τούτων ἡ ἐπιστήμη, εἶνε πρόωρον νὰ εἴπῃ τις ἀπὸ τοῦδε. Ἄλλ' ὁ ἀναγινώσκων τὸ ἔργον τοῦ κ. Σοφοῦλη πείθεται καὶ ὅτι ὅπως ἔπρεπεν ἐζήτησε τὸ ἀληθές, καὶ ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἀναιρεθῶσιν ἐκ τῶν παραχρῆμα, οὔτε ἀποδεκτοὶ γενόμενοι νὰ μὴ παραστήσωσι τὴν ἱστορίαν τῆς πρὸ τοῦ Φειδίου τέχνης ὑπὸ νέαν ὄλως ὄψιν. Ω*

Ἐκ τοῦ κατ' αὐτὰς ἐκδιδόμενου Ἡμερολογίου τοῦ Ῥωμροῦ, ἐλάχιστον δείγμα τοῦ ὅλου εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τοὺς κάτωθι σατυρικοτάτους στίχους, ὅς παρεχώρησεν ὁ δημοφιλὴς ποιητὴς μετὰ φιλικῆς εὐμενείας εἰς τὴν Ἑστίαν.

Η ΤΙΜΗ

Λόγω τιμῆς σιχαίνομαι τὴν ὀχληρὰν τιμὴν,
ὡς σήμερα ἐκ μέρους τῆς δὲν εἶδα συνδρομῆν.
Μ' αὐτὴν ματαίως ἤλπισα χρυσᾷ Κολυχίδος δέρατα,
ἐπέινασα καὶ μούδωσα νὰ φάγω ξυλοκέρατα,
ἄρρώστησα κι' οὐδὲ ψυχῇ γιὰ μένα δὲν ἐρώτησε,
ἀπὸ τὴν δίψα ἄλυσασα κι' αὐτὴ γολῆ μ' ἐπότισε,
μ' ἐπλήγωσαν κ' ἐκ τῶν πληγῶν καμμίαν δὲν ἐπούλωσε,
μ' ἐγύμνωσαν καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς Δόξης μ' ἐκουκούλωσε,
ἐσκέφθην κ' εἰς συλλογισμοὺς δὲν μ' ἔφερε κρυφίους,
ἀπέθανα καὶ μ' ἔθαψαν χωρὶς ἐπιταφίους,
ἄλωτος ἐσκουλήχιαξα 'στοῦ τάφου μου τὸ γῶμα
κι' ἐκεῖν' ἡ στρίγγλα ἡ Τιμὴ καὶ πρώτη παληοβρωμά
ἕναν παπᾶ δὲν πλήρωσε νὰ δεηθῇ νὰ λυώσω
κι' ἀπὸ σαρκὸς ἀμαρτωλῆς τὸ βᾶρος νὰ γλυτώσω.
Γοργὸς γοργὸς πουσέδραμα μετὰ πολλῶν ὁμοίων
νὰ πάρω θέσιν 'στὸ γνωστὸν τοῦ Χάρωνος πορθμεῖον,
κι' ἐκεῖνος μ' ἐξεκούμπισε μὲ τρεῖς κλωτσιαῖς 'στὰ πίσω
γιατὶ τὰ βαρκαδιάτικα δὲν εἶχα νὰ μετρήσω.
'Εσίμωσα 'στὰ βράζοντα καζάνια τῆς κολάσεως,
ὅπου καθένας ψήνεται ἀμαρτωλὸς τῆς πλάσεως,
καὶ δὲν εὐρέθη διάβολος σ' αὐτὰ νὰ μὲ πετάξῃ
κι' ὁ Σατανᾶς δὲν ἔστρεψε στυγμὴν νὰ μὲ κυτᾶξῃ.
Καὶ τέλος τὴν ἐξώπορτα κτυπῶ τοῦ Παραδείσου
νὰ δῶ τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, νὰ βρῶ τὸν ἄγγελό μου,
κι' ὁ κλειδοκράτωρ καὶ φρουρὸς μου φώναξε «χρεμίσου»

καὶ μούσπασε μὲ τὰ κλειδιά τὸ ξεροκαύκαλό μου.

Καὶ τότε πλέον μὲ βοήν ἐδόθησα μεγάλην :

«ὦ Παντοκράτορ. Ὑψίστε, ἀνάστησέ με πάλιν,
κι' ὀρκίζομαι 'στους κυανοὺς τῶν οὐρανῶν σου θόλους
πῶς σὰν Ῥωμῆος τὸ χρέος μου κι' ἐγὼ θὰ ἐκπληρώσω,
καὶ μὲς 'στὰ μούτρα φτύσε με μ' Ἀγγέλους καὶ διαβόλους
ἂν ἕνα οἰονδήποτε Ταμεῖον δὲν σουφρώσω».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΛΕΣΣΕΦ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν τῆς ἐνταῦθα Γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς τὴν γενομένην τὴν 9 ἑνεστώτος Δεκεμβρίου, ὁ ἑταῖρος αὐτῆς κ. Μαξιμιλιανὸς Μάγερ ὠμίλησε περὶ τινῶν ἐν Ἐλευσίνι εὐρεθέντων ἀγαλμάτων βωμαϊκῶν χρόνων, ὧν ἡ τεχνικὴ κατασκευὴ δεικνύει ὅτι ἀνήκον εἰς τὸ ἀέτωμα τινὸς τῶν κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ ἀνεγερθέντων κτιρίων. Τινὰ ἐκ τῶν ἀγαλμάτων τούτων ἀπεδείχθησαν ἤδη πρὸ ἱκανοῦ χρόνου ὡς ἀπομίμησις ἐν μικρῇ μεγέθει τῶν ἀετωμάτων τοῦ Παρθενῶνος, ἕτερα δὲ ὁ κ. Μάγερ ἀνεγνώρισεν ὡς ἀνήκοντα εἰς ἀέτωμα, ἐν ᾧ παρίστατο ἡ ἀρχαγὴ τῆς Περσεφόνης ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, κατ' ἀπομίμησιν παλαιότερου τινὸς ἔργου πιθανῶς. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ ἐκ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ συμπλέγματος ἐλλείπουσιν, ὁ κ. Μάγερ προσεπάθησεν ἐξ ἑτέρων ὁμοίων παραστάσεων ἐπὶ ἀγγείων νὰ ὀρίσῃ τὰ παριστάμενα πρόσωπα καὶ τὴν πιθανὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῷ ἀέτωματι. Μετ' αὐτὸν ὁ προεδρεύων τῆς συνεδρίασεως διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Δαίρπεφελδ διέλαβε διὰ βραχείων περὶ τῶν κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένην παρὰ τὴν Πύυκα ἀνασκαφῆν γενομένων ἀνακαλύψεων